

NOTA DEL DEGANAT DE LA FACULTAT DE DRET SOBRE EL DOCUMENT DE CRITERIS ACADÈMICS I LES FORMES DE REALITZAR ELS EXÀMENS FINALS DEL CURS 2019-2020

Davant d'aquest Deganat s'han plantejat, tant per part del PDI del centre com de l'alumnat matriculat en les seues titulacions, una sèrie de dubtes al voltant de la forma en què s'havien de materialitzar els exàmens finals, sobretot arran d'un correu electrònic enviat per Rectorat mitjançant el sistema de pregó a l'estudiantat, informant sobre el Document de Criteris Acadèmics aprovat en Consell de Govern el 28 d'abril. El correu sembla operar un canvi en el sentit del document, ja que el que en aquest pareixia una recomanació, sembla haver-se transformat en una imposició. On el Document de Criteris Acadèmics deia, respecte dels qüestionaris, que "és important que es dissenyen de forma flexible i que el nombre de blocs siga adequat, perquè cadascú d'ells incloga un volum significatiu de preguntes i l'estudiant pugua organitzar i revisar les seues respostes", el correu afirma que "El Consell de Govern ha aprovat [...] també que en les proves de test les preguntes es presentaran agrupades per blocs de preguntes en els quals es visualitzen simultàniament un nombre de preguntes suficient perquè l'estudiantat pugua decidir l'ordre en el qual les contesta".

Aquest Deganat entén que l'esmentat correu electrònic sembla fer una interpretació que, en termes estrictament jurídics, és qüestionable per dues raons:

a) En primer lloc, altera el contingut i l'eficàcia del Document de Criteris Acadèmics. En aquest, es presenten les formes d'avaluació com un resum de l'Annex III on es conté la informació completa. Però en l'Annex III res no es diu sobre la concreta forma que han de revestir els qüestionaris. A més, en el Document de Criteris Acadèmics es diu, sense més, que "és important", però d'això no es pot deduir que es tracte d'una imposició, sinó d'una recomanació o indicació (a valorar seriosament, però sense anar més enllà). Les parts del Document de caire normatiu i que, per tant, vinculen la comunitat universitària són clarament perceptibles, com en el cas de la referida a les modificacions, de caràcter temporal i excepcional, de certes normatives de la Universitat de València (p. 24 del Document). Per últim, hi ha algunes discrepàncies addicionals de contingut entre el correu i el Document de Criteris Acadèmics. També ocorre el mateix amb el resum executiu que els serveis centrals van proporcionar alhora: "Quines recomanacions ha realitzat la Universitat de València en relació amb l'avaluació en el context de la docència no presencial?: (...) En el cas de proves de tipus qüestionari, és important que es plantegen blocs de preguntes en els quals es visualitzen simultàniament un nombre de preguntes suficient perquè l'estudiantat pugua decidir l'ordre en el qual les contesta" (p. 10).

b) En segon lloc, com és ben conegut, d'acord amb la LOU i els Estatuts de la UV correspon als departaments l'articulació i coordinació dels ensenyaments de la Universitat. Per això, els departaments fan les guies docents de les assignatures, i en elles es determina la forma d'examinar. Després, cada centre –però no els serveis centrals de la Universitat– en fa una tasca de supervisió ulterior i les aprova definitivament en les CAT. Ara bé, una vegada determinat el model o tipus genèric d'examen en la guia docent, sí que correspon al professor establir-ne la

modalitat concreta o els detalls, sempre d'acord amb els límits de la guia (a no ser que la guia tanque de manera taxativa la forma de la prova sense donar cap marge, determinant, per exemple, que l'examen serà únic per a tots els grups i que el farà la direcció del departament o un professor concret). Amb l'elaboració de les addendes s'han establert regles noves; però sempre i quan el professor s'ajuste al perfil d'examen fixat, podrà fer-ho sense que cap altra instància s'hi pugui immiscir. Si l'addenda diu "l'examen serà escrit", cada professor podrà concretar el model d'eixe examen escrit.

A més, la decisió sobre les formes d'avaluació en línia s'ha fet partint de la base que el professorat tenia certa llibertat per a dissenyar el concret examen, tot seguint les recomanacions i indicacions enviades des del Vicerectorat d'Estudis i Política Lingüística en el document "Adaptació de les Guies Docents de les assignatures a la docència i avaluació no presencial amb motiu de l'estat d'alarma del COVID-19", que contenia un model d'addenda. En eixe document s'establia, respecte de la prova tipus test, que es faria amb la ferramenta "qüestionaris" de l'aula virtual, i incloïa el comentari següent: "Permet plantejar una bateria de preguntes d'opció múltiple que apareixen de forma aleatòria per a cada persona". Res no es deia de la recomanació, ni encara menys imposició, de presentar les preguntes per blocs. Més bé al contrari, feia només al·lusió a la presentació aleatòria i individual de les preguntes. La sobrevinguda introducció de criteris de disseny, que afecten l'objectivitat de les proves, exigiria una revisió de les decisions inicials preses tant pels professors com pels departaments, en redactar les seues addendes i modificacions d'annexes. I a aquesta altura del quadrimestre ja no és possible modificar les addendes a través del complex i llarg procés seguit fins ací.

La jurisprudència, tant del TC com de la jurisdicció ordinària, diu clarament que, una volta el departament s'ha pronunciat sobre els marges en què ha de transcórrer l'avaluació, la concreció correspon al professor (i eixa delimitació entraria dins dels límits de la seua llibertat de càtedra, de manera que ni tan sols el departament podria forçar-lo a fer una altra cosa –si no se n'ix d'eixos marges–). La Universitat (els seus serveis centrals) no té realment potestat sobre la qüestió, a l'igual que la Facultat, que l'única cosa que pot fer és mediar i demanar raonabilitat en tot el procés. Les guies docents no s'han aprovat mai en Junta de Facultat o en Consell de Govern (les competències d'aquest últim, recollides en l'art. 90 dels Estatuts de la UV, no hi fan cap referència). Són els departaments els que tenen l'esmentada competència sobre aquesta qüestió, mentre no canvie el marc normatiu.

Des d'aquest punt de vista, el Document que aprovà el Consell de Govern (i més encara el correu de Rectorat a l'alumnat), s'excedeix en aquesta qüestió del seu marc competencial, si el que pretén és imposar una determinada forma de realitzar els exàmens. Però si l'interpretem en el sentit d'entendre que estableix una sort de criteris preferencials i de directrius importants (que, en la nostra opinió, és la interpretació correcta), la redacció cobra ple sentit, és adequada al marc normatiu actualment vigent i, fins i tot, resulta una indicació intel·ligent, que busca fer pedagogia i remarcar l'excepcionalitat del moment que vivim i la necessitat d'ajustar-se a ell en la mesura del possible, adaptant amb sentit comú els mètodes d'avaluació a les noves condicions d'aprenentatge que viu el nostre estudiantat.

A fi de no obrir un nou debat sobre les competències dels departaments, els centres i la mateixa Universitat, entenem que cal interpretar aquesta part del Document en aquest sentit: l'establiment de criteris preferencials, d'indicacions importants i de recomanacions que s'ajusten a les condicions en què va a tindre lloc l'avaluació a distància en les pròximes setmanes. La funció d'aquest Deganat és la d'encarir al professorat que les atenga sempre que siga possible (i la forma elegida s'ajuste a l'establert en la corresponent addenda). D'igual manera, els cursos de preparació que organitza el Servei de Formació Permanent amb la col·laboració dels centres recolliran explicacions orientades a confeccionar i realitzar proves i exàmens en el format indicat pel Document de Criteris Acadèmics.

València, 12 de maig de 2020

Facultat de Dret – Deganat
Universitat de València

